

Onderwerp Uitvoeringsprogramma integraal toekomstperspectief accommodaties
bewegingsonderwijs en binnensport (IABB)

Steller A. Hoekstra/ R. Bresser

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon 050 367 83 12 Bijlage(n) -

Ons kenmerk 105759-2023

Datum 5-4-2023 Uw brief van

Uw kenmerk -

Geachte heer, mevrouw,

Sporten is gezond. Het activeert mensen en zorgt voor meer sociale cohesie. Een leven lang sporten begint met sportief kapitaal: de competenties en ervaringen die stimuleren en motiveren om te sporten en te bewegen. Het bewegingsonderwijs is een belangrijke pijler in het opbouwen van sportief kapitaal. Uitdagende en afwisselende gymlessen, die aansluiten bij de huidige belevingswereld van de kinderen, in prettige, kwalitatief goede accommodaties zijn nodig om sport en bewegen te stimuleren. We vinden het belangrijk dat onze kinderen les krijgen in een omgeving waar ze zich welkom voelen en geïnspireerd worden. Prettige en uitdagende gymfaciliteiten nodigen uit om ook buiten de school te bewegen en te sporten, al dan niet bij een sportclub in de buurt.

De ambities in sport en bewegen maken een verbetering van de kwaliteit en uitbreiding van de capaciteit van de gymzalen en andere binnensportaccommodaties noodzakelijk. Om inzicht te krijgen in de maatregelen die nodig zijn om te komen tot een in kwalitatieve en kwantitatieve zin toekomstbestendige portefeuille van de gymzalen en andere binnensportaccommodaties, is een integraal plan voor de gymzalen en andere binnensportaccommodaties opgesteld: het '*Integraal toekomstperspectief accommodaties bewegingsonderwijs en binnensport*' (werktitlet 'IABB' zaak 509681-2021).¹

Het in het IABB opgenomen kwaliteitskader is door uw raad (december 2021) vastgesteld als kader voor nieuw te realiseren accommodaties voor bewegingsonderwijs en binnensport. Met de vaststelling van het kwalitatieve kader heeft de gemeenteraad het belang onderstreept van gebouwen met uitstraling naar de omgeving die uitnodigen tot sporten, bewegen en ontmoeten. Ook heeft de raad zich

¹ <https://gemeenteraad.groningen.nl/Vergaderingen/gemeenteraad/2021/22-december/16:30/Integraal-toekomstperspectief-accommodaties-bewegingsonderwijs-en-binnensport-raadsvoorstel-10-november-2021>

op dat moment uitgesproken over de vereiste functionele kwaliteit, zoals bijvoorbeeld de afmetingen van de sportvloer en de technische normen, bijvoorbeeld aangaande het binnenklimaat.

Via deze brief informeren wij u over de voortgang van de acties uit het IABB. Naast de planning voor nieuwbouw en vervanging wordt ook ingegaan op de zogenaamde kwaliteitsimpulsen uit het IABB.

Vernieuwing en areaaluitbreiding gymzalen en andere binnensportaccommodaties

De huidige portefeuille kenmerkt zich door de relatief hoge leeftijd. De helft van de accommodaties is ouder dan 40 jaar. In het IABB zijn vier verschillende scenario's geschetst voor vervanging en nieuwbouw van gymzalen en andere binnensportaccommodaties in de periode tot 2039.

In het basisscenario is het uitvoeringstempo voor aanpak van de bewegingsaccommodaties gekoppeld aan het uitvoeringsritme van het Scholenplan Gro Up (hierna: IHP). Dit is niet alleen een logische koppeling, maar ook een noodzakelijke, omdat het gaat om gymzalen die fysiek verbonden zijn aan het schoolgebouw. Als we de school aanpakken, dan is het ook verstandig de gymzaal aan te pakken of te vernieuwen. Ongeveer de helft van de ruim 80 gymzalen en andere binnensportaccommodaties is in eigendom van een schoolbestuur en gekoppeld aan schoolgebouwen. De overige zijn grotendeels in eigendom van de gemeente en in beheer bij Sport050. Enkele gymzalen zijn onderdeel van een dorps huis of wijkcentrum.

In het tweede scenario is het basisscenario uitgebreid met de nieuwbouwopgave als gevolg van stedelijke groei (capaciteitstekort). Het betreft dus niet alleen vervanging van al bestaande bewegingsaccommodaties, maar ook areaaluitbreiding. In dit scenario wordt in de periode tot 2039 circa de helft van de gymzalen en andere binnensportaccommodaties van de gemeente vernieuwd en voorzien in areaaluitbreiding.

In de scenario's 3 en 4 van het IABB is sprake van verdere versnelling van de vervanging van de bestaande voorraad, waarbij scenario 3 veroudering van de huidige gemiddelde leeftijd voorkomt en scenario 4 leidt tot verjonging. In het IABB was voor elk scenario in de periode tot 2039 de indicatieve investeringsomvang in beeld gebracht. Deze liep uiteen van ca. € 69 miljoen in scenario 1 tot ca. € 140 miljoen in scenario 4 (prijspeil 2021).

Vernieuwing in het ritme van het IHP + areaaluitbreiding

Via de Gemeentebegroting 2023 heeft uw raad voor de periode tot en met 2027 de middelen beschikbaar gesteld voor uitvoering van scenario 2. Daarmee is ingezet op het volgen van de uitvoeringsplanning van het IHP en realisatie van voorziene benodigde areaaluitbreiding in deze periode.

Concreet betekent dit dat voor de periode tot en met 2027 wordt ingezet op de ontwikkeling en realisatie van 13 al dan niet te clusteren gymzalen/gymzaaldelen op 10 verschillende schoollocaties. Daarnaast is voorzien in de areaaluitbreiding met twee gymzalen bij nog nieuw te realiseren scholen in de nieuw te ontwikkelen wijken (Meerstad, Suikerzijde/De Held 3).

Bij de realisatie wordt telkens gezocht naar koppelkansen. Zo is voor de Groenewei gekozen voor clustering tot één sportzaal (2 gymzaaldelen). Kansen voor dergelijke clustering worden ook onderzocht bij de plannen voor de scholen voor het voortgezet onderwijs (Maartens College, Parcival College en CSG Augustinus),

zodat er ook hier meer mogelijkheden worden gecreëerd voor de benutting door de binnensport.

Een ander voorbeeld van een koppelkans doet zich voor bij de aanstaande renovatie van de Bisschop Bekkersschool. Hier wordt door gezamenlijke inzet vanuit onderwijs, sport en wijkvernieuwing met middelen vanuit de Regiodeal Groningen-Noord ingezet op de realisatie van een multifunctionele gymzaal, die van meerwaarde is voor de hele wijk. Deze aanpak blijven we uiteraard ook bij toekomstige opgaven volgen.

Inmiddels zijn we samen met de schoolbesturen volop bezig met de vierjaarlijkse actualisatie van het IHP. Beoogd wordt het geactualiseerde IHP eind 2023 aan te bieden aan uw raad. Bij de actualisatie worden ook de prijsstijgingen van het afgelopen jaar betrokken. Gelet op de recente prijsstijgingen in de bouw moet rekening worden gehouden met ca. 15% prijsstijging. Deze prijsstijging geldt zowel voor het IHP als de projecten van het IABB, zoals deze zijn voorzien tot 2028. Een voorstel tot het vrijmaken van de benodigde extra middelen wordt betrokken bij de Gemeentebegroting 2024. Het geactualiseerde IHP kan uiteraard tot wijziging in de prioritering of fasering leiden. De gemeenteraad zit hier aan het stuur, daar de vaststelling van het IHP een raadsbevoegdheid betreft.

Naast de hierboven genoemde areaaluitbreiding voor bewegingsonderwijs voor de nieuw te realiseren scholen, heeft uw raad bij de Gemeentebegroting 2023 ook middelen beschikbaar gesteld voor areaaluitbreiding met twee sporthallen, die afhankelijk van het beoogde gebruik en situering ingezet kunnen worden voor zowel binnensport als bewegingsonderwijs. Bij het IABB zijn als meest voor de hand liggende locaties voor de uitbreiding van het areaal aan sporthallen Kardingene en Suikerzijde aangeduid. Bij de verdere uitwerking van deze gebiedsontwikkelingen zal hier op teruggekomen worden en een voorstel worden geformuleerd.

Zoals gebruikelijk wordt per investeringsproject afzonderlijk via een raadsvoorstel krediet gevraagd aan uw raad. Daarmee kan uw raad per project meesturen op keuzes en ambitie.

Aanpak overige voorraad

Met het volgen van het uitvoeringsritme van het IHP voor vernieuwing van de bestaande voorraad bewegingsaccommodaties gekoppeld aan schoolgebouwen blijven er nog circa 40 bewegingsaccommodaties over waarvoor geen lange termijn investerings- of vernieuwingsprogramma is geformuleerd. Het is aannemelijk dat bij (een deel van) deze accommodaties op termijn technische of functionele knelpunten gaan ontstaan en het is daarmee ook wenselijk om een langetermijnvisie op deze gebouwen te ontwikkelen.

Bij de Gemeentebegroting 2023 heeft de gemeenteraad € 0,5 miljoen structureel beschikbaar gesteld voor het 'Verbeterprogramma beheer en onderhoud sportaccommodaties'. Het Verbeterprogramma richt zich overigens niet alleen op de bewegingsonderwijsaccommodaties die wij als gemeente zelf exploiteren en beheren, maar ook op alle andere sportaccommodaties die we in eigendom hebben, zoals de buitensportaccommodaties en zwembaden.

Het beheer en onderhoud en de investeringen in deze sportaccommodaties vond in voorgaande decennia veelal budgetgestuurd plaats, in plaats van planmatig. In het kader van het Verbeterprogramma wordt op dit moment hard gewerkt aan het in kaart brengen van de technische conditie van deze accommodaties. Pand voor pand worden de desbetreffende gymzalen, sportzalen en sporthallen onderzocht op de technische staat. Deze conditiemetingen zijn in de tweede helft van 2023

beschikbaar. Met deze informatie ontstaat op een gestructureerde wijze zicht op de langjarige kosten van instandhouding en eventuele kosten van achterstallig onderhoud.

Het Verbeterprogramma beperkt zich niet tot enkel een technische analyse van de panden. Ook wordt de voorraad juridisch en administratief doorgelicht en zal voor zover relevant een voorstel worden geformuleerd voor het eventueel afstoten van een aantal panden.

De functionele kwaliteit van de bewegingsaccommodaties (o.a. afmetingen, uitstraling, faciliteert het gebouw de activiteit nog) is ten behoeve van het IABB ook al geïnventariseerd en daarmee in beeld. We toetsen aan de hand van het actuele dashboard Klanttevredenheid van Sport050 hoe de kwaliteit door gebruikers wordt ervaren en bij welke accommodaties door gebruikers knelpunten worden ervaren. Met de bovenstaande acties moet een helder beeld ontstaan van de kwaliteit van de voorraad. Daarnaast zijn we in februari 2023 gestart met de actualisatie van het capaciteitsonderzoek voor sport, om zo naast kwaliteit ook een actueel beeld te krijgen van benodigde capaciteit. De behoefte wordt uitgewerkt naar stadsdeel/wijkniveau en uiteraard gespiegeld aan de huidige voorraad. Al deze onderdelen leveren gezamenlijk een beeld op van de kwaliteit en kwantiteit van de voorraad gymzalen en andere binnensportaccommodaties.

Wij sturen er op u eind 2023 in samenhang te informeren over het verkregen beeld, met eventuele aanbevelingen voor het vervolg. Onze inzet is om in gesprek met uw raad te komen tot een helder strategisch accommodatieplan, met bijbehorend investeringsprogramma, waarbij uw gemeenteraad zowel inhoudelijk als financieel kan prioriteren. De verduurzamingsopgave voor deze panden zal hier dan onderdeel van zijn, om de totale afwegingen zo integraal mogelijk aan uw raad voor te kunnen leggen.

Kwaliteitsimpulsen

In het IABB zijn potentiële kwaliteitsimpulsen voor een (beperkt) aantal accommodaties voorgesteld, om via relatief beperkte ingrepen de kwaliteit van de bewegingsaccommodaties te verbeteren. In de Gemeentebegroting 2023 heeft uw gemeenteraad concreet middelen beschikbaar gesteld ter verbetering van de akoestiek en de innovatieve inrichting.

Verbetering akoestiek

Een goede akoestiek is noodzakelijk voor een veilige werk- en lesomgeving. Slechte akoestiek kan bij de oudere gymaccommodaties leiden tot klachten bij gymdocenten. Het college vindt het belangrijk dat dit wordt aangepakt. De verantwoordelijkheid voor de veilige werk- en lesomgeving ligt bij de eigenaar. De ene keer is dit het schoolbestuur, de andere keer de gemeente. Vanuit dit perspectief is met de schoolbesturen afgesproken deze problematiek gezamenlijk aan te pakken, zodat we het komende half jaar inzichtelijk krijgen waar ingrijpen noodzakelijk is en dit ook in gezamenlijkheid tot uitvoering brengen.

De afgelopen periode heeft de gemeente naar aanleiding van klachten van gebruikers bij een aantal van haar locaties de akoestiek al aangepakt door akoestische beplating aan te brengen. Het betreft Sporthal Beijum en de gymzalen aan de Multatulistraat, Ossehoederstraat, Vestdijklaan en Kiel. De opgedane ervaringen worden meegenomen bij de verdere uitrol van de aanpak, om op een zo pragmatisch en doelgerichte wijze de verbeteringen ter hand te nemen.

De gemeente en de schoolbesturen betalen elk hun eigen aandeel in de kosten. Voor de gymaccommodaties die eigendom zijn van de gemeente is voor deze maatregelen € 0,3 miljoen incidenteel budget gereserveerd.

Innovatieve inrichting

Met het budget dat conform de Verordening² beschikbaar is voor de (eerste) inrichting bij de nieuwbouw van gymzalen is het alleen mogelijk om de traditionele basisinrichting aan te schaffen. Hiermee zijn de mogelijkheden beperkt om een uitdagende gymles te verzorgen die aansluit bij de behoefte van kinderen van deze tijd. Door het aanvullend budget dat voor de kwaliteitsimpuls is gereserveerd (€ 0,75 miljoen incidenteel en € 0,1 miljoen structureel) kan (ook) gebruik worden gemaakt van technologie voor interactieve lesvormen door bijvoorbeeld het toepassen van wand- en vloerprojectie en smartgoals. Op deze wijze kunnen uitdagende gymlessen worden verzorgd die beter aansluiten bij de behoeften en belevingswereld van het kind.

We vliegen de aanpak van de kwaliteitsimpuls vanuit onderwijsinhoud aan. Met een vertegenwoordiging van de docenten bewegingsonderwijs en de lector Bewegingsonderwijs en Jeugdsport van de Hanzehogeschool stellen we op dit moment een functioneel programma van eisen op, op basis waarvan marktpartijen worden uitgenodigd een voorstel te doen dat beantwoordt aan dit programma van eisen. Daarbij nemen we de ervaringen van de mobiele X-Wall in gymzaal Eikenlaan mee.

Voor deze kwaliteitsimpuls doen we een pilot om de effectiviteit in de praktijk te toetsen. Gezocht wordt naar een gymaccommodatie waar de investeringen gecombineerd kunnen worden met gepland onderhoud en vervanging van de bestaande inrichting, om zogenoemd werk met werk te maken. Bij de pilot is het uiteraard belangrijk dat de betrokken vakdocenten bewegingsonderwijs en buurtsportcoaches de innovatie ondersteunen en van de pilot een succes willen maken.

Beoogd wordt rond de zomer 2023 het functioneel programma van eisen gereed te hebben, zodat in de tweede helft van het jaar de pilot kan starten.

Uitnodigend entreegebied

De derde kwaliteitsimpuls betreft het verbeteren van entreegebieden van bestaande gymaccommodaties, waarmee deze meer uitnodigen tot sporten en ontmoeten. Hiervoor zijn in de Gemeentebegroting geen middelen beschikbaar gesteld. Investeren in de entreegebieden van relatief oude accommodaties is kostbaar en levert verhoudingsgewijs beperkte meerwaarde. Dit laat onverlet dat de aanpak van het entreegebied van bestaande accommodaties zinvol kan zijn, in combinatie met natuurlijke verbouwmomenten, zoals een verduurzamingsopgave of als onderdeel van een wijkvernieuwingsaanpak. Vanuit dit perspectief zullen we hier dan ook naar kijken om ook hier koppelkansen zo veel mogelijk te benutten.

Betrokkenheid stakeholders

De schoolbesturen zijn direct betrokken bij de uitvoering van de kwaliteitsimpulsen ‘verbetering akoestiek’ en ‘innovatieve inrichting’. Alle schoolbesturen zijn in het Breed Besturen Overleg van 20 maart jl. geïnformeerd over het uitvoeringsprogramma. Via de gebruikelijke overleggen (Breed Besturen Overleg en Werkgroep Huisvesting Onderwijs) blijven zij geïnformeerd over de realisatie van het uitvoeringsprogramma.

² Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Groningen

De Adviescommissie voor de Sport en de Sportkoepel zijn geïnformeerd over het uitvoeringsprogramma en de stand van zaken van de lopende acties. Zij hebben een afschrift van voorliggende collegebrief ontvangen. Met de Adviescommissie voor de Sport en de Sportkoepel wordt nog nader afgestemd over hun betrokkenheid bij de verdere uitvoering van het uitvoeringsprogramma.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

locoburgemeester,
Mirjam Wijnja

secretaris,
Christien Bronda

Deze brief is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.